

Ellex[®]
Valiunas

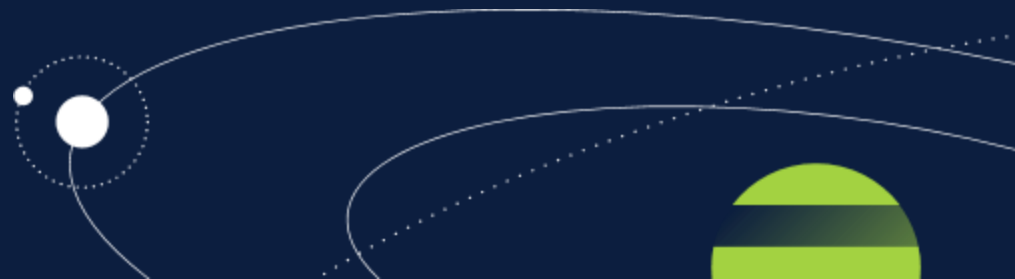
| 30 years

Savaitinis naujienlaiškis Viešieji pirkimai

2022 m. liepos 25 – 31 d.
30 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

30-oji metų savaitė. Matome daugiau veiksmo viešųjų pirkimų srityje.

Kalbant apie institucijų aktualijas, svarbiausia naujiena yra ta, kad Ekonomikos ir Inovacijų ministerija pagaliau baigė apibrėžti naujos (eilinės) viešųjų pirkimų reformos ribas. Netrukus diskusijos dėl pirkimų įstatymų pakeitimų persikels iš Vyriausybės į Seimo koridorius.

Savo ruožtu, Viešųjų pirkimų tarnyba savo tinklalapyje paskelbė Koncesijų įstatymo komentarą – metodinį leidinį, kuris padės asmenims, galvojantiems apie tai, kaip dalis viešųjų funkcijų vykdymo galėtų būti perduota privačių asmenų atsakomybei kartu perduodant ir dalį su veiklos vykdymu susijusių rizikų.

Teismų praktikoje turime vieną gražiai surašytą nutartį apie neįprastai mažos kainos pagrindimą, taikomą tokiais atvejais, kai yra perkamos intelektinio pobūdžio paslaugos. Kadangi tokių paslaugų teikimo sąnaudos yra sunkiai apskaičiuojamos, teismas aiškinosi, kas tokiu atveju galėtų būti laikoma tinkamu kainos pagrindimu. Verta susipažinti, metodiškai gražiai surašyta nutartis.

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMO INICIATYVOS (I)

Ekonomikos ir inovacijų ministerija: ministerija užbaigė diskusijas su visais suinteresuotais asmenimis dėl (eilinės) viešųjų pirkimų reformos. Ministerijos parengtas įstatymų pakeitimų paketas 2022-07-29 buvo perduotas Vyriausybei. Pakete (i) *Viešųjų pirkimų įstatymo*, (ii) *Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo* (iii) *Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo*; bei (iv) *Koncesijų įstatymų* pakeitimai.

Vyriausybei pritarus (tokio pritarimo tikimasi netrukus), įstatymų pakeitimo projektas paketas iškeliaus į Seimą. Ten bus svarstomas Seimo komitetuose ir, tikimasi, bus priimtas 2022 m. Seimo rudens sesijoje.

Įstatymų pakeitimu siūlomas naujoves planuojame apžvelgti, kai Vyriausybė perduos įstatymų paketą Seimui. Seimo komitetuose įstatymų projektų turinys dar keisis, tačiau fundamentalių pokyčių tikimybė yra minimali. Atitinkamai, įstatymo projekto apžvalga šiame etape taps gerokai prasmingesnė.

Su įstatymų pakeitimų projektu (projekto Nr. 22-1284(4)) galima susipažinti [čia](#).

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMO INICIATYVOS (II)

Viešųjų pirkimų tarnyba: 2022 m. liepos 25 d. buvo įregistruotas VPT Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos [pakeitimo projektas](#) (projekto Nr. 22-10684)

Projektu siekiama patikslinti du aspektus.

Projektu koreguojama nuostata, reikalaujanti *darbų* pirkimo sutartyse, kurių galiojimo trukmė ilgesnė kaip 6 mėnesiai, numatyti fiksuotos kainos (fiksuotų įkainių) peržiūros sąlygas. Siūloma nurodyti, kad trumpesnio galiojimo sutartyse peržiūros sąlygos taip pat *gali* būti numatytos. Ganėtinai keistas pasiūlymas, turint galvoje, kad tokia galimybė visada egzistavo. Visgi, panašu, klausimas dėl galimybės taikyti indeksavimo nuostatas trumpesnio galiojimo sutartyse praktikoje kyla dažnai, todėl VPT nusprendė pašalinti bet kokias abejones.

Kiek svarbesnė aktualija, - kainodaros taisyklėse aprašyta didžiausios pirkimui skiriamų lėšų sumos apskaičiavimo tvarka. Šiuo metu kainodaros taisyklės nukreipia į VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centro (**SPSC**) skelbiamas rekomendacijas dėl statinių skaičiuojamųjų kainų nustatymo. Po valstybės įmonių pertvarkos reformos VĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra (**SSVA**) perėmė iki šiol SPSC vykdytas viešojo administravimo funkcijas. Atitinkamai, nauju skaičiuojamųjų kainų nustatymo duomenų šaltiniu tampa SSVA tvarkomas Juridinių asmenų, fizinių asmenų ir mokslo įstaigų parengtų rekomendacijų dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo registras.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

Viešųjų pirkimų tarnyba: 2022 m. liepos 27 d. VPT paskelbė Koncesijų įstatymo komentarą. Koncesijų įstatymo komentaras turėtų suteikti daugiau teisinio aiškumo tiek koncesijas suteikiančiosioms institucijoms rengiant ir vykdant koncesijų projektus, tiek privatiems subjektams dalyvaujant koncesijų suteikimo konkursuose.

Teisine prasme Koncesijų įstatymo komentarą reikia vertinti kaip metodinę priemonę, kuri paaiškina atskiras įstatymo nuostatas bei nukreipia į aktualią teismų praktiką. Vertinant komentare teikiamus paaiškinimus, reikia turėti galvoje, kad komentaras nėra patvirtintas institucijų sprendimais ar kitais teisės aktais. Atitinkamai, komentare pateikti paaiškinimai neįtvirtina teisės aiškinimo taisyklių, kuriomis turi vadovautis teismai ar institucijos, priimdamos savo sprendimus. Tuo pačiu, ši pastaba nepaneigia komentaro metodinės vertės.

Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo komentarą galite skaityti Viešųjų pirkimų tarnybos internetiniame [puslapyje](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: perkančiosios organizacijos sprendimas laikyti, kad tiekėjas pagrindė neįprastai mažą kainą, turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis ir nepalikti pagrįstų abejonų dėl tiekėjo galimybės įvykdyti viešojo pirkimo sutartį („Projektų rengimo biuras v. CPO LT“).

Reikšmė: kartojama ankstesnė praktika; pateiktas išaiškinimas specifinėje byloje

Pirkime buvo siekiama įsigyti intelektualio pobūdžio paslaugas, - projektavimo darbus. Byloje ginčas kilo dėl to, ar (i) tiekėjas tinkamai pagrindė, o (ii) PO tinkamai įvertino neįprastai mažos pasiūlymo kainos pagrindimą. Apeliacinis teismas pasisakė dėl kelių teisiškai reikšmingų klausimų.

Pirma, teismas priminė, kad neįprastai maža kaina savaime nėra problema. PO turi pareigą atmesti pasiūlymą tik tada, jeigu tiekėjas negali pagrįsti, kad jis sugebės tinkamai ir laiku už tokią kainą įvykdyti savo sutartinius įsipareigojimus. Savo ruožtu, neįprastai mažos kainos pagrindimo procesas sukuria pareigas tiek PO, tiek tiekėjui. PO turi pareigą inicijuoti neįprastai mažos kainos pagrindimo procedūrą ir objektyviai vertinti tiekėjo pateiktą pagrindimą. Tuo tarpu tiekėjas turi pareigą aktyviai bendradarbiauti su PO bei teikti jos prašomus paaiškinimus ar dokumentus. Šiame procese abi šalys turi siekti išsiaiškinti pasiūlymo kainos realumą, todėl nėra pripažįstamas tinkamu vien tik formalus šalių susirašinėjimas, neturint tikslo nustatyti kainos pagrįstumą ar įrodyti pasirengimą tinkamai įvykdyti pirkimo sutartį.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, teismas priminė, kad įstatyme nėra numatyta baigtinio sąrašo duomenų, į kuriuos reikėtų atsižvelgti vertinant neįprastai mažos kainos pagrindimą. Visais atvejais reikia vertinti konkrečias pirkimo aplinkybes. Tačiau tai nereiškia, kad PO turi absoliučią diskreciją konstatuoti pasiūlymo atitikties įrodymo ar neįrodymo, t. y. įrodymų pakankamumo fakto. Įrodančiais dokumentais gali būti pripažįstami tokie dokumentai, kurių turinys dėl įrodinėjamų aplinkybių yra pagrįstas objektyviais, patikrinamais duomenimis, jei šio turinio pagrindu bet kuris nešališkas, protingas asmuo gali objektyviai padaryti išvadą, kad dokumentas įrodinėjamas aplinkybes patikimai patvirtina.

Trečia, kadangi intelektinių paslaugų teikimo sąnaudas apskaičiuoti ganėtinai sudėtinga, byloje nagrinėjamu atveju tiekėjas savo neįprastai mažą kainą *be kita ko* grindė bendro pobūdžio argumentais: paslaugas greičiau leidžia suteikti turima patirtis bei geras projektų valdymas, kurį patvirtina tiekėjo taikomi kokybės vadybos standartai. Teismas pripažino, kad šioje konkrečioje situacijoje tokie teiginiai įrodo kainos pagrįstumą ir neturi būti laikomi deklaratyviais. Spręsdamas dėl kainos pagrįstumo (galimybės tinkamai įvykdyti sutartį) teismas teigiamai įvertino ir gerą paslaugų tiekėjo finansinę būklę sprendimo priėmimo metu ir istorinėje perspektyvoje, - tai irgi gali būti indikacija apie tai, kad intelektinių paslaugų teikėjas sugebės tinkamai įvykdyti sutartį.

Ketvirta, teismas paaiškino, kad pasiūlymus vertinant pagal bendrą pasiūlymo kainą (t. y. kai taikoma fiksuotos kainos kainodara), nėra aktualus atskirų pasiūlymo dalių kainos pagrindimas, kadangi vienu pasiūlymo dalių nuolaidos gali būti kompensuojamos kitos dalies papildomomis pajamomis.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį galite rasti [čia](#).